

Мемлекет басшысы "Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ҚР Конституциялық сотының шешімдерін орындау және заңсыз сатып алынған активтерді мемлекетке қайтару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" ҚР Заңына қол қойды

Заң Конституциялық Соттың нормативтік қаулыларын орындау мақсатында әзірленді және заңнаманы Конституцияға сәйкес келтіруге, Жария және жеке мүдделер арасындағы тепе-теңдікті қамтамасыз етуге, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы пәрменді тетіктерді сақтай отырып, Мемлекеттік қызметтің тартымдылығын арттыруға бағытталған.

Негізгі блоктардың бірі 2023 жылғы 13 маусымдағы Нормативтік қаулыда баяндалған конституциялық соттың құқықтық ұстанымын ескере отырып әзірленген "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңға енгізілген өзгерістер болды. Атап айтқанда, егер мұндай шектеу конституциялық құрылысты қорғау, қоғамдық тәртіпті, адамның құқықтары мен бостандықтарын, халықтың денсаулығы мен имандылығын қорғау мақсаттарына негізделмесе, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар үшін кәсіпкерлік және өзге де ақы төленетін қызметпен айналысуға тыйым алынып тасталды.

Конституциялық сот кәсіпкерлік қызметті шектеу саралануы және лауазымдық міндеттердің сипатына байланысты болуы тиіс екенін атап өтті.

Конституциялық Соттың осы шешімін іске асыру үшін "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңның 13-бабында мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар үшін кәсіпкерлік және өзге де ақы төленетін қызметпен айналысуға тыйым салынды.

Оларға мемлекеттік органдар болып табылмайтын мемлекеттік мекемелерде, мемлекеттік кәсіпорындарда (оның ішінде мектептерде, ауруханаларда) және квазимемлекеттік сектордың басқа да субъектілерінде басқару функцияларын жүзеге асыратын тұлғалар (бұлар бірінші басшылар, олардың орынбасарлары, мемлекеттік сатып алу департаменттерінің басшылары, филиалдардың басшылары); "азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясының қызметкерлері; техникалық және автомобиль жолдарындағы авторлық қадағалау.

Бір мезгілде, Заңда мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың кәсіпкерлік және басқа да ақылы қызметпен айналысуға құқығы жоқ (егер тиісті қызмет лауазымдық міндеттерді орындауға кедергі келтірсе, қызметтік мүлікті пайдалануға әкеп соқтырса немесе мүдделер қақтығысын тудырса) мән-жайлар бекітілген.

Сонымен қатар, олар әлі де сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық субъектілеріне жатады, мемлекеттік қызметшілермен қатар сыбайлас жемқорлыққа қарсы ведомствоның назарында қалады, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін қылмыстық және әкімшілік жауаптылықта болады.

Атап айтқанда, оларға қаржылық бақылау шаралары, мүдделер қақтығысын болдырмау бойынша шаралар қабылдау туралы талаптар, туыстарымен бірлесіп жұмыс істеуге тыйым салу қолданылады.

Тиісінше, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру кезінде, оның ішінде қызметтік мүлікті пайдалану не мүдделер қақтығысы жағдайында қызмет жүргізу кезінде белгіленген шектеулер бұзылған жағдайда, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" заңда сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамағаны үшін жұмыстан босату түріндегі жауапкершілік көзделген.

Қабылданған заң конституциялық заңдылықты нығайтуға және әділдік, ашықтық және құқықтық мемлекет қағидаттарын одан әрі дамытуға бағытталған.